Μιὰν αὐγὴ ποὺ περπατούσαμε ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὶς πορτοκαλλιὲς καὶ μιλούσαμε γιὰ χίλια δυὸ πράματα, μοῦ μίλησε καὶ γιὰ τοὺς «Λεκαπηνούς».

— Ξέρεις, τήνε τέλειωσα καὶ τὴν τετάρτη πράξη!

— Ὥστε πάει ὅλο τὸ δρᾶμα;

— Ὄχι! Τὴ δεύτερη καὶ τὴν τρίτη τὶς ἄφησα γι' ἀργότερα. Ἔγραψα τὴν τέταρτη... Σοῦ τὸ εἶπα πρίν πώς παντρεύτηκε κ' ἡ Μάρθα .. Πῆρε βλέπεις καπετάνιο κι αὐτή, κ' ἤθελα ὁ γάμος της νὰ μυημονευτεῖ στοὺς «Λεκαπηνούς»...

Τὰ χερόγραφα δὲν τἄχε μαζί του νὰ μοῦ τὰ διαβάσει. Τἄχε στὴν Ἀθήνα. Μὰ μοῦ τὴ διηγήθηκε ὅλη τὴν πράξη. Μοῦ μίλησε πάλι καὶ γιὰ τὴν κόρη ποὺ ἀγαποῦσε καὶ ποὺ τὴν ἔλεγε Μάρθα—αὐτὴ εἶναι ἡ Μάρθα τῆς «Μὶς Κούξλεϊ» καὶ τῶν «Λεκαπηνῶν», κι ἀπ' αὐτὴ πῆρε ἀφορμὴ νὰ γράψει τὸ «βιβλίο τῶν Συντριμιῶν»—καὶ μοῦ ἀπάγγειλε, γιατὶ τὰ θυμότανε ἀπόξω, τὰ θαυμάσια λόγια ποὺ λέει παραμιλῶντας γιὰ τὴν «πατρίδα τῶν ρόδων» ἡ Μάρθα στὸν Περικλῆ—γιατὶ ὁ Περικλῆς στὸ δρᾶμ αὐτὸ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Καμπύσης:

— «... Κοιτάχτε αὐτὴ τὴ γλάστρα μὲ τὰ ρόδα. Ἀ, αὐτὰ τὰ ρόδα τ' Ἀπριλιάτικα ποὺ τὰ χάηδεψε ἡ Λοκούστα, ἔχουνε πατρίδα. Πόσο εὐτυχισμένες εἶναι οἱ τριανταφυλλιές. Εἶναι καρφωμένες ἐκεῖ ποὺ φύτρωσαν. Γύρω τους συγκεντρώνουν ὅλο τὸν κόσμο τους. Ἡ ζωή τους κι ὁ θάνατός τους στὸν τόπο τῆς γέννησής τους πάντα. Ὁ ἴδιος πάντα ἀέρας. Μ' ἐννοεῖτε; Ἔχουν πατρίδα· μιὰ πατρίδα ὁρισμένη ..»

Στὰ χερόγραφα ποὺ μοῦ χάρισε ἡ μάννα του δὲ βρῆκα οὔτε γραμμὴ ἄλλη ἀπὸ τοὺς «Λεκαπηνούς». Ὅ,τι δημοσίεψα μονάχα.

Δ. Π. Τ.

ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΟΥ

(Δίβρη τοῦ δήμου Λαμπείας τῆς Ἠλείας).

Ὄντας τὰ στοιχειὰ τοῦ τόπου ἐπάλευαν ἀναμεταξύ τους, γενωμένα σὰν ἄλογα ψαρὰ καὶ σὰν ἄλογα ντοριά, ἐνίκησε τὸ τωρινὸ στοιχειό, καὶ ἔδιωξε τὸ ἄλλο μ' αὐτὴ τὴν τέχνη. Ἔσκαψε πρῶτα μὲ τὸ πόδι του τὴ γῆ καὶ ἔρτειασε λάκκο καὶ ἔκρυψε μέσα ἕνα ἄνθρωπο, καὶ τοῦ ἔδωσε μιὰ σιδεροματσοῦκα καὶ τὸν ἐδιάταξε νὰ χτυπάῃ τὸ ἄλλο στοιχειὸ στὸ ζερβὸ ριζαῦτι· καὶ ἔτσι τὸ ἐνίκησε καὶ τὸ ἔδιωξε. Ἀπάνου ὅμως στὸν πόλεμο, κάποτε ὁ κρυμμένος ἄνθρωπος ἐβάρεγε κατὰ λᾶθος τοὺς φίλους του, καὶ τότες ἐκεῖνοι ἐφωνάζανε τὸ σύνθημα· «Κομμὸς στὰ χέρια σου!» Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκαταλάβαινε τὸ λᾶθος καὶ δὲν ξαναχτύπαγε τοὺς φίλους του.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10

20 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια) ὀτὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἑστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συντρομὴ του πληρόνεται μπροστὰ κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΕΝΑ ΓΟΗΤΕΥΤΙΚΟ

βιβλίο δημοσιεύουν οἱ «Καιροί». Αὐτοὶ τὸ εἶπανε «γοητευτικό». Ἐμεῖς δὲν τὸ λέμε. Γιατὶ τὸ βιβλίο τῆς κοντέσσας Ριαγκοὺρ κάθε ἄλλο εἶναι παρὰ γοητευτικό. Ἂν κανένας Ρωμιὸς δημοσίευε τέτιο βιβλίο γιὰ τὴν πατρίδα του—ἂν δηλ. κανένας Ρωμιὸς ἀρνιότανε τὴν πατρίδα του καὶ γινότανε Βούλγαρος ἢ Ἰταλὸς δλήκοος, μόνο καὶ μόνο γιατὶ ὁ Θεοτόκης εἶναι πρωθυπουργός, ἢ ὁ Μιστριώτης καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ γιὰ καμ' ἄλλη τέτια ἀφορμή,— ὁ Ρωμιὸς αὐτὸς θἄτανε προδότης κ' οἱ «Καιροὶ» πρῶτοι θὰ τόνε λούζανε μὲ τὰ πιὸ ὕβριστικὰ ἐπίθετα.

Ἀπάνου κάτου κάτι τέτιο, ἴσως καὶ χειρότερο, κάνει σήμερα ἡ κοντέσσα Ριαγκούρ. Δικαιολογῶντας τὴ φυγή της ἀπὸ τὴ Γαλλία, τὴν πατρίδα της, τυπώνει μιὰ φυλλάδα καὶ μᾶς λέει πὼς ἀναγκάστηκε νὰ φύγει ἀπὸ τὴν πατρίδα της, γιατὶ ἡ πατρίδα της βοντύχτηκε στὸν ἐθνικὸ καὶ πολιτικὸ βοῦρκο, ἀφοῦ βρεθήκανε μερικοὶ τίμιοι ἄνθρωποι νὰ ζητήσουνε τὴν ἀναθεώρηση τῆς δίκης τοῦ Δρεϋφοῦς καὶ μερικοὶ ἄλλοι νὰ κυνηγήσουνε—ἴσως κι ἄδικα—τὸν κλῆρο.

Τὸ «γοητευτικὸ» βιβλίο γι' αὐτὲς τὶς δυὸ σπουδαῖες ἀφορμὲς καταδικάζει τὴ Γαλλία ὡς τὸ πιὸ ἀνήθικο κράτος τοῦ κόσμου.

Ἡ εὐγενικιὰ κοντέσσα μᾶς ξεμολογιέται πὼς ἤρθε· δῶ κ' ἔγινε πατριώτισσά μας ἀπὸ ἀγάπη στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Θὰ τῆς θυμήσουμε λοιπὸν καὶ μεῖς τί ἔλεγε ἕνας μεγάλος πολίτης τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας, ὁ Σωκράτης, καὶ νὰ μᾶς συμπαθάει:

— Κρῖμα καὶ νὰ μὴ τὸ ξέρεις, κυρά μου, πὼς ἀπὸ τὸν πατέρα κι ἀπ' τὴ μητέρα κι ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους προγόνους, πολυτιμότερο πρᾶμα εἶναι ἡ πατρίδα καὶ λαμπρότερο καὶ ἱερότερο καὶ σὲ πιὸ τιμημένη σειρὰ καὶ γιὰ τοὺς θεοὺς καὶ γιὰ τοὺς μυαλωμένους ἀνθρώπους, καὶ πρέπει νὰ τὴ σέβεσαι καὶ πιότερο νἀκοῦς καὶ νὰ χαϊδεύεις πατρίδα θυμωμένη παρὰ πατέρα. Καὶ ἢ νἀν τῆς ἀποδείχνεις τὸ δίκιο σου ἢ νὰ κάνεις ὅσα σοῦ προστάζει, κοὶ νὰ παθαίνεις, ἂν προστάζει τίποτε νὰ πάθεις, μὲ ἡσυχία, εἴτε νὰ χτυπηθεῖς, εἴτε νὰ δεθεῖς, εἴτε σὲ πηγαίνει σὲ πόλεμο γιὰ νὰ πληγωθεῖς ἢ νὰ πεθάνεις, πρέπει νὰ τὰ κάνεις αὐτά, κ' ἔτσι θέλει τὸ δίκιο, κι ὄχι νὰ τραβιέσαι μήτε νὰ φεύγεις...

Ἂς ἀνοίξει τὸν «Κρίτωνα» ἡ κυρὰ νὰ βρεῖ τὴ συνέχεια. Γιὰ τοὺς «Καιροὺς» πιὰ δὲ λέμε τίποτα. Αὐτοὶ τὴν κυκλοφορία τους κοιτάζουν. Καὶ γιὰ τὴν κυκλοφορία της μιὰ Ἀθηναΐκη φημερίδα ὄχι μονάχα τὸ βιβλίο τῆς κοντέσσας βρίσκει γοητευτικό, μὰ καὶ τοὺς Βουλγάρους κομιτατζῆδες ἀγνοὺς Φιλέλληνες;

ΕΝΑΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

τὴν περασμένη βδομάδα, ὁ φονιᾶς τοῦ ἄτυχου Κασαβέτη, ἔρυγε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ νωματάρχη ποὺ τόνε συνόδευε. Καλὰ ἔκανε κ' ἔρυγε ὁ ἄνθρωπος. Ἡ Πολιτεία τοῦδωσε μάλιστα καὶ τὰ μέσα νὰ φύγει, ἀφοῦ ὁ κ. νωματάρχης, ὁ ἐπίσημος δὰ ἀντιπρόσωπος τῆς Πολιτείας σ' αὐτὴ τὴν περίσταση τοῦ φέρθηκε ἥμερα κ' εὐγενικά. σὰ φίλος, κι ὄχι σὰ φύλακας.

Ἂν εἴτανε στὴ θέση τοῦ κ. Κοιάλη κανένας χωριάτης ἢ κανένας φτωχὸς ραγιᾶς τοῦ κ. Λεβίδη, ὁ κ. νωματάρχης θὰ τὸν ἔδενε πιστάγκωνα καὶ θὰ τὸν ὁδήγοῦσε ἴσια ἀπὸ τὸ σιδερόδρομο στὰ μπουντρούμια τῆς Μοιραρχίας.

λευτος ἐκεῖ, τὸ ἀνάγκασε τέλος νἀλλάξῃ τὸ δρόμο του, κατακουρασμένο ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

— Ἀκοῦτ' ἐκεῖ δύναμη! κυτὸ καταντάει... ἀδιαντρωπιά! Καὶ ὅμως .. νά, ποῦ ἕνα τέτοιο δὰ βραχάκι σὲ κάνει ὅπως θέλει, καὶ νἀμὴν κουνιέται ἀπ' τὸν τόπο του!..Καθὼς καταλαβαίνω...ἡ πλιὸ ἀναπαμένη καὶ μπεΐκη ζωὴ εἶναι τοῦ βράχου!.. Δὲ θἄταν ἄσκημο, Νεραϊδούλα μου, νὰ μὲ σταματήσῃς ἐδῶ πὰ, νὰ πήξω, νὰ κρυοσταλλώσω καὶ νὰ σοῦ γίνω ἀτάλευτος καὶ δυνατός. σὰν καὶ τοῦ λόγου του!

Ὅ,τι εἶπε καὶ ἔγινε.

Ἡ χρυσομαλλοῦσα Νεραϊδούλα του χτυπάει μὲ τὸ διαμαντένιο ραβδάκι της τὸ ποταμάκι, ἀφρισμένο ἀκόμα, καὶ ἀμέσως ὅλο ἐκεῖνο τὸ δροσερὸ νεράκι, ἔγινε κάτασπρος βάχος... ἀπάνου ὅμως στὴ ράχη τοῦ ἄλλου βράχου, ποῦ ἐβασάνιζε τὸ ποταμάκι νἀλλάξῃ τὸ δρόμο του!

— Νὰ ζωή, εἶπε τότε περίχαρος ὁ νέος βράχος! Ἀνάπαψη καὶ βραχοκαβαλλαρία! Δροσιὰ καὶ ὕπνος! Θὰ ξεκουραστῶ τέλος!

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα βλέπει δυὸ ἀνθρώπους, νἄρχουνται κατὰ τὸ μέρος του Ὁ ἕνας ἐφαινότανε σὰν περιβολάρης, ὁ ἄλλος ἀργατικός: ἐκρατοῦσε ὁ δεύτερος στὸ χέρι σφυρὶ καὶ λοστό, ὁ πρῶτος εἴτανε καταλασπωμένος χέρια καὶ πόδια.

Ἀφοῦ ἐσταθήκανε πίσω ἀπὸ τὸ δίδυμο βράχο, λέει ὁ περιβολάρης.

— Πετροπελεκητή μου, ἐτούτη εἶναι ἡ δουλειά... τἀπομεσήμερο κόπιασε νὰ τὸν πετάξουμε ἀπὸ δῶ .. μᾶς ἐμποδίζει, βλέπεις, τὸ νερὸ νἄρχεται στὸν κῆπο κοὶ ἀναγκαζόμαστε νὰ τὸ φέρνουμε ἀπὸ κεῖ, ποῦ μᾶς κάνει πολὺ κόπο... Τώρα δὲν ἀδειάζεις, ἀφοῦ δὰ ἔδωκες τὸ λόγο σου ἀλλοῦ... τὶ περιμένω ὅμως ὕστερα χωρὶς ἄλλο...

— Θἄρθω καὶ ξέννοιασε· νἄχουμε καὶ κἄτι νὰ τσιμπήσουμε, κουμπάρε... Γειά σου!

Ὁ πετροπελεκητὴς ἐτράβηξε τὸν πέρα δρόμο· ὁ περιβολάρης ἐμπῆκε στὸν κῆπο του.

Μὰ ὁ νέος βράχος σὰν ἄκουσε τὴν ὁμιλία τοῦ περιβολάρη καὶ τοῦ πετροπελεκητή, ἄρχισε νὰ συλογιέται καὶ πρὶν τοῦ σπάσουν τὸ κεφάλι νὰ πονοκεφαλάῃ καὶ νἀναστενάζῃ καταπικραμμένος.

— Χμ! . Ἄσκημη δουλειά! σὰν πολὺ δύσκολα τὰ βρήκαμε! Ὄρσε πρᾶμα ποῦ σοῦ ζήλεψα!.. Βράχος! Ἀκοῦτ' ἐκεῖ! Δηλαδὴ ποῦρχεται ἄξαφνα ὁ πετροπελεκητὴς καὶ μὲ τὸ ἀλύπητο σφυρί του σοῦ σπάζει τὰ κόκκαλα ἄψε-σβύσε! Ὦ τρομερὸ τέλος, Νεραΐδα μου, Νεραΐδα μου!

Ἡ Νεραΐδα τώρα ξεκαρδισμένη ἀπὸ τὰ γέλοια, ἔρχεται πίσω ἀπὸ τὸ βράχο, χωρὶς νὰ τοῦ εἰπῇ τίποτα. Αὐτὸς ὅμως ἐξακολουθοῦσε παγωμένος ἀπὸ τὴν τρομάρα του νὰ λέῃ:

— Κυρὰ-Νεραΐδα! Θαρρῶ, πῶς τὸ καλύτερο πρᾶμα εἶναι νὰ γίνῃ κανεὶς... Πετροπελεκητής, ποῦ νὰ σοῦχῃ τέτοια δύναμη νὰ σου ξεφυτεύῃ γιὰ ἕνα ἀπομεσήμερο... βράχο ἀλάκερο... μάλιστα βράχο ἀσκελευτο! Ἄχ, καὶ νὰ ἐγινόμουνα... *Πετροπελεκητής*

Ἡ Νεραΐδα ξεκαρδισμένη ἀπὸ τὰ γέλοια... χωρὶς νὰ διστάξῃ καθόλου, ἀκουμπάει τὸ διαμαντένιο ραβδάκι ποῦ κρατοῦσε στὸ κρινοδάχτυλο χεράκι της ἀπάνου στὴν κορφὴ τοῦ διδυμου βράχου... καὶ γίνηκε ἄφαντη, σὰν Νεραΐδα ποῦ εἶταν. — Ὁ Πετροπελεκητής, σὰν φτερωτὸς ἐπετοῦσε ἀπὸ τὴ χαρά του... καὶ πρὶν περάσῃ μιὰ στιγμή, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, χωρὶς νὰ θυμᾶται τίποτις ἀπ' ὅλα ὅσα εἶδε καὶ ἐπέρασε, εὑρέθηκε κατὰ τὸ δειλινὸ στὸ παλιό του λατομεῖο, λέγοντας στοὺς συντρόφους του:

— Καλὴ νύχτ' ἀδέρφια! Αὔριο ἔχουμε πληρωμή.. θὰ ξεφαντώσουμε .. σὰν Θεοί!

Σπέτσες